Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Landelijke Voorzieningen WOZ en Adressen en Gebouwen

Over archivering in landelijke voorzieningen voor basisregistraties bij het Kadaster

Verantwoordelijken voor archivering

Duurzame toegankelijkheid

Afspraken tussen ketenpartners

Toepassing van selectielijsten

2020

Op grond van de Archiefwet houdt de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed toezicht op het beheer van overheidsinformatie bij de centrale overheid.

Het toezicht richt zich op de goede, geordende en toegankelijke staat van zowel papieren als digitale overheidsinformatie.

Inhoud

Samenvatting		**4**
Aanbevelingen		5
1.	**Inleiding**	**6**
1.1.	Archivering in ketens en basisregistraties	6
1.2.	Het onderzoek	7
2.	**De Basisregistraties**	**8**
2.1.	Het Stelsel van Basisregistraties	8
2.2.	De Basisregistratie Waardering Onroerende Zaken (BR WOZ)	10
2.3.	De Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)	11
3.	**Archivering in de landelijke voorzieningen**	**12**
3.1.	Besturing van de archivering	12
3.1.1.	De LV WOZ	12
3.1.2.	De LV BAG	13
3.1.3.	Conclusies	13
3.2.	Selectie en vernietiging	14
3.2.1.	De LV WOZ	14
3.2.2.	De LV BAG	15
3.2.3.	Conclusies	15
3.3.	Duurzame toegankelijkheid	16
3.3.1.	De LV WOZ	16
3.3.2.	De LV BAG	16
3.3.3.	Conclusies	16
4.	**Literatuurlijst**	**17**

Samenvatting

Overheidstaken worden steeds vaker uitgevoerd in samenwerkingsverbanden. De samenwerkende organisaties maken daarbij in toenemende mate gebruik van gezamenlijke systemen voor de digitale uitwisseling van informatie. Burgers en bedrijven verwachten daarbij dat uitvoeringsprocessen op elkaar zijn afgestemd, informatie makkelijk vindbaar is en transacties eenvoudig uitvoerbaar zijn.

Ketens zijn een veel voorkomende vorm van samenwerking. In een keten werken organisaties samen aan één specifieke doelstelling. De archivering van informatie vraagt bij ketensamenwerking bijzondere aandacht, omdat:
• er onduidelijkheid kan zijn over de verantwoordelijkheden voor archivering;
• afspraken over archivering tussen de ketenpartners kunnen ontbreken;
• het selectie-instrumentarium niet afdoende kan zijn;
• de duurzame toegankelijkheid niet voldoende gewaarborgd kan zijn.

Dit is het verslag van het onderzoek van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed naar de archivering van twee landelijke voorzieningen (LV) die in beheer zijn van het Kadaster: de Basisregistratie Waardering Onroerende Zaken (LV WOZ) en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (LV BAG). Het onderzoek is onderdeel van een programma waarin de archivering in ketens en registraties centraal staat.

Uit het onderzoek is het volgende gebleken:

Zijn de verantwoordelijkheden voor archivering voldoende geregeld?
Ja. De verantwoordelijkheden voor het archiefbeheer zijn duidelijk. Het Kadaster is als Zelfstandig Bestuursorgaan zorgdrager voor de informatie in de beide landelijke voorzieningen. De gemeenten zijn zorgdrager van hun brondocumenten van de beide basisregistraties.

Zijn er voldoende afspraken gemaakt over archivering tussen de ketenpartners?
Ja. Doordat de keteninformatie bij de ketenpartners zelf wordt bewaard, zijn geen specifieke ketenafspraken nodig.

Is het selectie-instrumentarium afdoende?
Ja. De informatie in de basisregistraties is gewaardeerd en voorzien van bewaartermijnen. Op basis van de selectielijst kan het Kadaster duidelijk de te vernietigen en te bewaren informatie van elkaar onderscheiden.

Is de duurzame toegankelijkheid van de informatie voldoende gewaarborgd?
Deels. De duurzame toegankelijkheid van de berichten die de input vormen voor de gegevens in de LV BAG is onvoldoende gewaarborgd. Er wordt geen passend archiefsysteem ingezet. Dit levert risico’s op voor de beschikbaarheid van deze berichten in de keten.

Aanbevelingen

Aanbeveling aan het Kadaster

Werk een strategie uit voor duurzame toegankelijkheid. Door het verbeteren van de archiefsystemen in de landelijke voorzieningen zal de kwaliteit van de duurzame toegankelijkheid in de keten van basisregistraties toenemen.

1. Inleiding

Dit rapport is het vijfde rapport in een reeks van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed over ketenarchivering. Dit onderzoek gaat over twee landelijke voorzieningen voor basisregistraties.

1.1. Archivering in ketens en basisregistraties

De overheid voert steeds meer taken uit in samenwerkingsverbanden. Daarbij maken de betrokken organisaties geregeld gebruik van gezamenlijke systemen voor digitale informatie-uitwisseling, zoals basisregistraties en online platforms. Het aantal samenwerkingsverbanden en gezamenlijke systemen neemt toe. Ketens zijn een bijzondere vorm van samenwerking. Basisregistraties zijn een bijzondere vorm van een gezamenlijke voorziening. Zij worden in talloze ketens ingezet.

In dit rapport worden de volgende definities gehanteerd.

Een keten is een samenwerkingsverband van organisaties die naast hun eigen doelstellingen, één of meer gemeenschappelijk gekozen (of door de politiek opgelegde) doelstellingen nastreven. De keteneigenaren zijn zelfstandig, maar zijn ook afhankelijk van elkaar waar het gaat om het bereiken van de gezamenlijke doelstellingen.

Keteninformatisering is het tot stand brengen van een infrastructuur voor informatie-uitwisseling. Keteninformatisering betreft vooral het structureren en automatiseren van de communicatie die nodig is om de gegevens aan elkaar beschikbaar te stellen waarover ketenpartners moeten kunnen beschikken.

Ketenarchivering betreft de activiteit binnen de archiefvorming waarbij informatie uit de keten op een zodanige wijze in een archief wordt opgenomen dat zij in goede, geordende en toegankelijke staat verkeert.

Een *Gezamenlijke Voorziening* is een omgeving waarin informatie wordt opgenomen van meerdere leveranciers en van waaruit informatie aan meerdere afnemers wordt verstrekt.

Een belangrijk risico dat kan optreden heeft betrekking op de verantwoordelijkheid voor de zorg van de gearchiveerde informatie. Als organisaties gezamenlijke systemen gebruiken of een gezamenlijke coördinerende organisatie inrichten, kan het onduidelijk zijn wie verantwoordelijk is voor het beheer.

Het is daarom noodzakelijk de verantwoordelijkheden helder en goed te regelen en vast te leggen. Vervolgens dienen deze afspraken bij de keteneigenaren vertaald te worden naar heldere werkafspraken en een adequate inrichting van de informatiesystemen. Als deze punten niet op orde zijn dan brengt dit risico's ten aanzien van de authenticiteit, integriteit en bruikbaarheid van de informatie met zich mee.

1.2. Het onderzoek

Sinds 2014 maakt het onderwerp Archivering in ketens en registraties deel uit van het werkprogramma van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. Gedurende de uitvoering van de werkprogramma's is voor dit thema samengewerkt met inspecties uit andere bestuurslagen. De reden was dat ketens zich uitstrekken over alle overheidslagen. Het ligt dan voor de hand dat de inspecties bij gemeenten, waterschappen, provincies en de centrale overheid samen ketens onderzoeken.

Deze samenwerking heeft geresulteerd in twee onderzoeksrapporten, die betrekking hebben op het Omgevingsloket Online (OLO) [1] en op de Regionale Informatie- en Experticecentra (RIEC/LIEC)[2].

De Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed stelt een overkoepelend eindrapport over archivering in ketens en bij registraties samen dat aangeboden zal worden aan de Tweede Kamer. Daartoe voert de inspectie een aantal aanvullende onderzoeken uit. Op die manier ontstaat een representatief beeld over de risico's die optreden bij archivering in ketensamenwerking.

Een van de onderzoeken betreft de basisregistraties. De reden daarvoor is gelegen in het gegeven dat talloze ketens gebruik maken van een of meer basisregistraties. Bovendien vormt iedere basisregistratie een keten op zich.

Er zijn twee landelijke voorzieningen (LV) onderzocht, waarin gegevens van derden worden verwerkt en verstrekt aan afnemers. Het zijn de basisregistraties Waardering Onroerende Zaken (WOZ) en de Adressen en Gebouwen (BAG). De bevindingen van dat onderzoek zijn in dit rapport vastgelegd.

Het resultaat van het onderzoek bestaat uit antwoorden, en uit aanbevelingen op basis van die antwoorden, op de volgende vragen:

1. Zijn de verantwoordelijkheden voor archivering voldoende geregeld?
2. Zijn er voldoende afspraken gemaakt over archivering tussen de eigenaren?
3. Is het selectie-instrumentarium afdoende?
4. Is de duurzame toegankelijkheid van de informatie voldoende gewaarborgd?

Voor dit rapport hebben we aan de hand van een vragenlijst en normenkader onderzoek gedaan bij het Kadaster. Ook hebben we ons bij de Waarderingskamer die toezichthouder van de WOZ is, op de hoogte gesteld van recente ontwikkelingen. Daarnaast is er bureauonderzoek gedaan met behulp van openbare bronnen. Aan de geïnspecteerde organisatie is over de uitkomsten van het inspectieonderzoek gerapporteerd. Zij heeft de gelegenheid gehad de bevindingen te valideren.

De gemeente is als bronhouder niet apart onderzocht. Wel zijn de bewaartermijnen van brondocumenten bij gemeenten bij het onderzoek betrokken.

[1] Zie voor het rapport over het Omgevingsloket Online (OLO): https://www.inspectie-oe.nl/toezichtvelden/overheidsinformatie/publicaties/rapport/2017/05/18/duurzame-toegankelijkheid-in-de-informatieketen-van-de-omgevingsvergunning

[2] Zie voor het rapport over de Regionale Informatie en Expertise Centra (RIEC): https://www.inspectie-oe.nl/toezichtvelden/overheidsinformatie/publicaties/rapport/2019/02/15/rapport-riecs

2. De Basisregistraties

2.1. Het Stelsel van Basisregistraties

Basisregistraties zijn door de overheid officieel aangewezen registraties met gegevens die door alle overheidsinstellingen verplicht worden gebruikt. Het Stelsel van Basisregistraties is de overheidsbrede infrastructuur voor haar meest essentiële, authentieke gegevens. Het betreft de gegevens die door een groot aantal organisaties intensief worden gebruikt in meerdere beleids-, uitvoerings- en handhavingsketens.

Het huidige stelsel is het resultaat van het Programma Stroomlijning Basisgegevens dat in 2000 een onderdeel vormde van het toenmalige actieprogramma Elektronische Overheid.[3] De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is stelselverantwoordelijke. Voor iedere afzonderlijke basisregistratie is in wetgeving vastgelegd wie verantwoordelijk is.

Momenteel zijn tien registraties aangewezen als basisregistratie.[4] Dat zijn de Basisregistratie Kadaster, de Basisregistratie WOZ, de Basisregistratie Personen, de Basisregistratie Adressen en Gebouwen, de Basisregistratie Grootschalige Topografie, het Handelsregister, de Basisregistratie Inkomen, de Basisregistratie Ondergrond, de Basisregistratie Topografie en de Basisregistratie Voertuigen.

Iedere registratie is ondergebracht in een landelijke voorziening (LV). De LV bestaat uit gegevensverzamelingen en uit de processen van opnemen, beheren en verspreiden van die gegevens. Het beheer van iedere LV is in wet- en regelgeving ondergebracht bij een overheidsorganisatie.

Naast het verplichte gebruik hebben aangesloten organisaties de plicht om bij gerede twijfel over de kwaliteit van gegevens een terugmelding te doen. Deze combinatie van verplicht gebruik en terugmelding is een belangrijk instrument om de kwaliteit van de gegevens in de basisregistraties te vergroten.

Het stelsel is een onderling samenhangend geheel. Basisregistraties maken veelvuldig gebruik van elkaars gegevens. Die samenhang is weergegeven in onderstaand schema.

[3] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-26387-1.html 1999
[4] https://www.digitaleoverheid.nl/dossiers/basisregistraties/

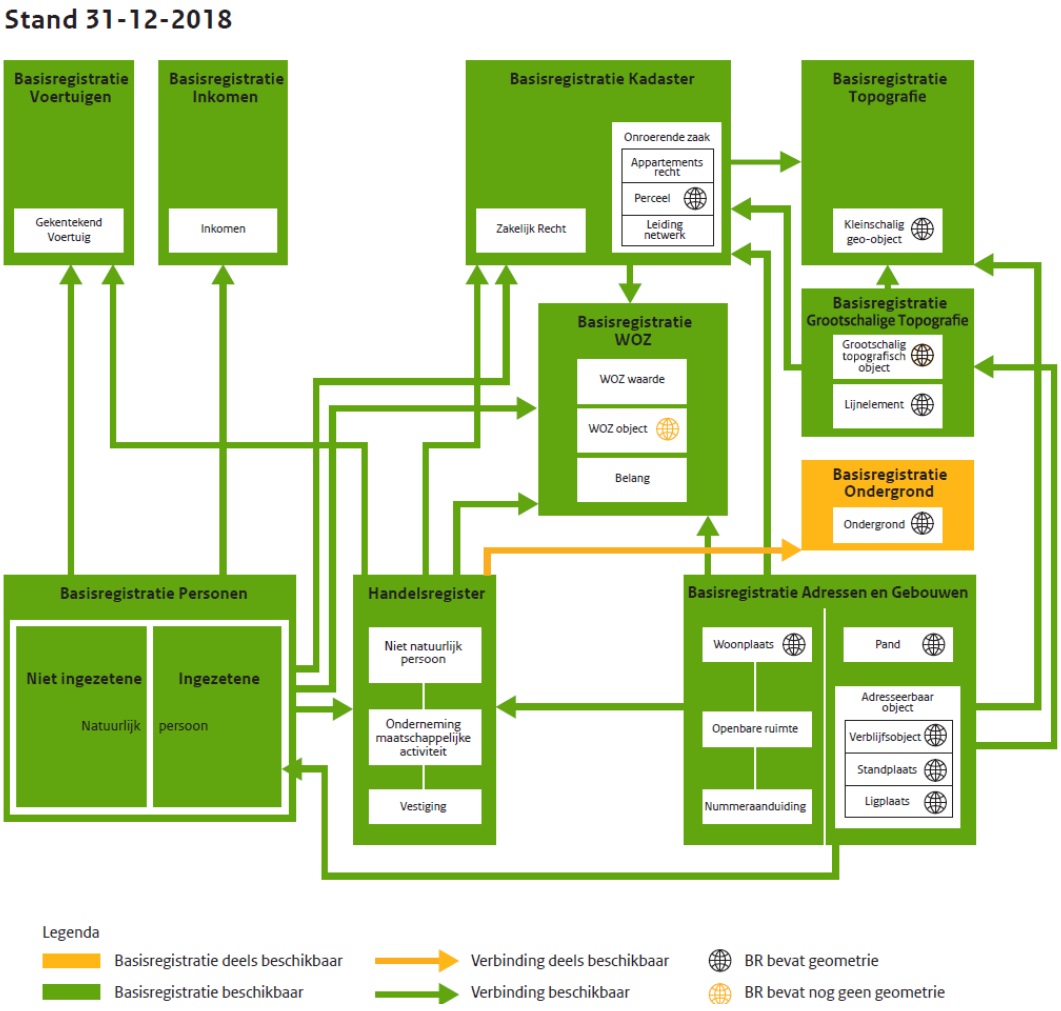

Figuur 1: Het Stelsel Basisregistraties, met de onderlinge relaties[5]

Om het stelsel van Basisregistraties in zijn samenhang te laten werken, zijn de aangesloten organisaties actief binnen een of meer van de volgende stelselrollen:

- De *Opdrachtgever* is het voor de basisregistratie verantwoordelijke ministerie.
- De *Bronhouder* is verantwoordelijk voor het inwinnen en bijhouden van de gegevens. Een basisregistratie heeft één of meer bronhouders. De bronhouder bewaart de informatie die de basis vormt voor de gegevens in de basisregistratie in een brondocument.
- De *Verstrekker* is de beheerder van de landelijke voorziening. Zij is verantwoordelijk voor het verstrekken van de gegevens en voor het faciliteren van het gebruik, zoals het leveren van kennis en ondersteuning aan afnemers voor het aansluiten op de landelijke voorziening.
- De *Afnemer* is een organisatie voor gebruik in de eigen processen.
- De *Toezichthouder* is een onafhankelijke partij die periodieke audits uitvoert.

[5] https://www.noraonline.nl/images/noraonline/9/95/Stelselplaat.png

2.2. De Basisregistratie Waardering Onroerende Zaken (BR WOZ)

In de keten van de Basisregistratie WOZ wordt de waarde van onroerend goed vastgesteld en verstrekt. De keten werkt in grote lijnen als volgt. De gemeente stelt de waarde van een onroerende zaak vast: de WOZ-waarde. De gemeente verzorgt vervolgens de inning van de belasting en de afhandeling van bezwaren. De gemeente verstrekt de WOZ-waarde, en eventuele wijzigingen daarvan, aan de Landelijke Voorziening WOZ (LV WOZ). De gemeente vervult in deze basisregistratie daarmee de rol van *bronhouder*.

De wettelijke grondslag voor de LV WOZ is vastgesteld in de wet Waardering Onroerende Zaken. Daarin is het Ministerie van Financiën aangewezen als de *opdrachtgever*. In de wet wordt het Kadaster aangewezen als de houder en beheerder van de LV WOZ.[6] Daarmee vervult het Kadaster de rol van *verstrekker*. De Waarderingskamer is de *toezichthouder*.

Er zijn drie soorten *afnemers*:

- De primaire afnemers zijn de Belastingdienst, de waterschappen en de gemeenten. Zij hebben de WOZ-waarde nodig voor het heffen van belasting. Ook het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is een primaire afnemer.
- De secundaire afnemers zijn organisaties die vanuit een maatschappelijke taak WOZ gegevens nodig hebben. Dit zijn het Bureau Ontnemingswetgeving van het Openbaar Ministerie, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Staatsbosbeheer, huurcommissies, banken, verzekeraars en notarissen voor de taken zoals vermeld in artikel 10 en 11 van het 'Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet waardering onroerende zaken'.[7]
- De tertiaire afnemers zijn indirecte afnemers van de LV WOZ. Denk bijvoorbeeld aan burgers die WOZ-gegevens afnemen in het kader van inzage in de eigen persoonlijke gegevens. Tertiaire afnemers nemen informatie uit de LV WOZ af via mijnOverheid.nl of via het WOZ-waardeloket.

Het primaire brondocument voor de LV WOZ is het aanslagbiljet gemeentelijke belastingen. Naast deze beschikking zijn er nog andere brondocumenten. Dat zijn uitspraken in het kader van bezwaar (gemeente) of beroep (rechter). De brondocumenten worden bewaard door de gemeente. De gegevens uit de brondocumenten worden vastgelegd in de LV WOZ door middel van gestandaardiseerde uitwisselingsberichten. Overigens zijn nog niet alle gemeenten aangesloten.

Daarnaast bevat de LV WOZ een aantal gerelateerde gegevens, bijvoorbeeld de adresaanduiding, de kadastrale aanduiding en de gebouwkenmerken. Deze gegevens zijn afkomstig uit andere basisregistraties. Zij zijn bedoeld voor specifieke afnemers, bijvoorbeeld de Waterschappen, de Belastingdienst en het CBS. Per afnemer is in de LV WOZ een verschillend autorisatieregime vastgesteld.

[6] Wet Waardering Onroerende Zaken, art 37a en 37aa
[7] https://wetten.overheid.nl/BWBR0007230/2019-01-01

2.3. De Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

In de keten van de BAG worden gegevens over adressen en gebouwen vastgesteld en verstrekt. De gemeente levert deze gegevens aan de Landelijke Voorziening BAG (LV BAG). De gemeente stelt de gegevens over adressen en gebouwen vast. De gemeente is daarmee de *bronhouder.* De gemeente controleert zelf jaarlijks de inrichting en de werking van de basisregistratie, en de verwerking van de gegevens in de basisregistratie. De gemeente verstrekt de resultaten van de controle aan de opdrachtgever.[8]

De wettelijke grondslag van de LV BAG wordt gevormd door de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen. De Minister van BZK vervult de rol van *opdrachtgever.*[9] In de wet is het Kadaster aangewezen als houder van de LV BAG.[10] Daarmee vervult het Kadaster de rol van *verstrekker*.

De *afnemers* zijn publieke en private partijen. In principe kan iedereen gegevens van de BAG afnemen. Afnemers met een publieke taak zijn bijvoorbeeld ministeries, waterschappen, politiekorpsen en veiligheidsregio's. Zij zijn verplicht de authentieke gegevens uit de registratie te gebruiken. Ook gemeenten zijn afnemers. Zij nemen allerlei gegevens over in hun eigen systemen.

De brondocumenten die door de gemeenten (de bronhouder) worden opgesteld, vormen samen de input voor de basisregistratie. Daarin zijn gegevens over objecten vastgelegd. Objecten zijn onder andere panden, verblijfsobjecten, standplaatsen en ligplaatsen.[11] Onderstaand schema geeft de objecttypen en objecten weer waarvan de gegevens in de basisregistratie zijn opgenomen.

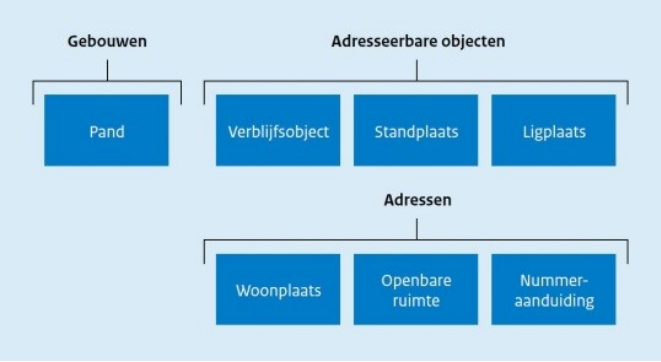

Figuur 2: objecten en objecttypen Basisregistratie Adressen en Gebouwen

De objecten worden voorzien van een unieke aanduiding. Daar worden vervolgens de te registreren gegevens aan "opgehangen". Deze gegevens betreffen bijvoorbeeld geometrische en administratieve eigenschappen. Zij vormen samen de registratie. De gegevens uit deze registratie worden door gemeenten door middel van een gestandaardiseerd koppelvlak aan de LV BAG aangeboden.

[8] Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen, art. 42
[9] Zie https://www.geobasisregistraties.nl/basisregistraties/adressen-en-gebouwen
[10] Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen, art. 26
[11] Idem, art. 2

3. Archivering in de landelijke voorzieningen

3.1. Besturing van de archivering

De Archiefwet bepaalt wie verantwoordelijk is voor de goede, geordende en toegankelijke staat van overheidsinformatie. Deze verantwoordelijke wordt aangeduid met de term zorgdrager.

Traditioneel was de informatievoorziening uitsluitend op de eigen organisatie afgestemd, terwijl hij nu organisatie-overstijgend is. De verantwoordelijkheid voor het digitale archief dat daarbij ontstaat, kan haaks staan op de eisen van de Archiefwet, waarin overheidsorganisaties individueel als 'zorgdrager' zijn aangewezen. Bij ketensamenwerking kan de situatie optreden dat het dan niet mogelijk is om één verantwoordelijke aan te wijzen voor informatie die in de keten wordt gedeeld. Dat kan bijvoorbeeld gebeuren als ketenpartners gezamenlijk systemen beheren, zonder dat ze afspraken maken over wie verantwoordelijk is voor de informatie in die systemen. Dan kan het risico optreden dat niet vast te stellen is wie de zorgdrager is.

Daarom kan het noodzakelijk zijn dat ketenpartners afspraken vastleggen over de duurzame toegankelijkheid van de informatie die in de keten wordt gedeeld. Het risico kan anders optreden dat informatie op den duur niet meer in de keten beschikbaar is.

In deze paragraaf wordt beschreven hoe de verantwoordelijkheden en afspraken voor de onderzochte landelijke voorzieningen zijn vastgelegd.

3.1.1. De LV WOZ

In de Wet Waardering Onroerende Zaken is vastgelegd dat het Kadaster de Landelijke Voorziening WOZ "houdt en beheert".[12] In de Kadasterwet is vastgelegd dat het Kadaster onder meer als taak heeft: "het houden en beheren van de landelijke voorziening WOZ".[13] Het Kadaster is een Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO).[14] Het bestuur van de ZBO is zorgdrager ten aanzien van de taken die aan de ZBO zijn toebedeeld. Het Kadaster is daarom de zorgdrager van de informatie die in de LV WOZ wordt beheerd. De gemeente is zorgdrager voor de informatie die ze als bronhouder van de BR WOZ vastlegt.

De opdrachtgever (Minister van Financiën), de toezichthouder (Waarderingskamer) en de verstrekker (Kadaster) van de LV WOZ hebben in 2008 afspraken gemaakt in het Convenant Sectormodel WOZ.[15] Daarnaast is een publiek-privaat convenant gesloten over te gebruiken standaarden voor berichtenuitwisseling. Gegevens-

[12] Wet Waardering Onroerende Zaken, art. 37aa, lid 2
[13] Kadasterwet, art. 3, lid o
[14] Organisatiewet Kadaster, art. 2 lid 1 en 2; art. 2a
[15] Convenant Samenwerking WOZ-ICT standaarden, 's-Gravenhage, 28 juni 2019

leveranciers (gemeenten/VNG), afnemers en softwareleveranciers hebben daarin afspraken vastgelegd. In beide convenanten zijn geen afspraken over archivering aanwezig.

Ketenarchivering is geen onderdeel in het huidige kwaliteitssysteem van het Kadaster en wordt ook niet benoemd in de huidige Regeling Archiefbeheer Kadaster 2004.

3.1.2. De LV BAG

In de Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen is vastgelegd dat het Kadaster de Landelijke Voorziening BAG "houdt".[16] In de Kadasterwet is vastgelegd dat het Kadaster onder meer als taak heeft: "het houden en beheren van de landelijke voorziening".[17] Hierboven is reeds aangehaald dat het Kadaster een Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO) is.[18] Het Kadaster is daarom de zorgdrager van de informatie die in de LV BAG wordt beheerd. De gemeente is zorgdrager voor de informatie die ze als bronhouder van de BAG vastlegt.

De bronhouders en afnemers zijn, samen met het Kadaster (verstrekker) en het Ministerie van BZK (opdrachtgever) vertegenwoordigd in het bronhouders- en afnemersoverleg. Dit overleg is verantwoordelijk voor de strategische sturing van de LV BAG. Voor de tactische sturing is een Agendaoverleg ingericht. In het Gebruikersoverleg worden wensen, mogelijkheden, procedures en werkwijzen van bronhouders en afnemers op operationeel niveau geïnventariseerd en afgestemd. In deze overleggen blijkt archivering geen onderwerp van bespreking.

3.1.3. Conclusies

De verantwoordelijkheden voor het archiefbeheer zijn duidelijk. Het Kadaster is als ZBO zorgdrager voor de beide landelijke voorzieningen. De gemeenten zijn zorgdrager van de door hen opgestelde en bewaarde brondocumenten.

Voor beide landelijke voorzieningen geldt dat archivering geen onderwerp is in de afgesloten samenwerkingsovereenkomsten en in de overlegstructuren. De verantwoordelijkheden in de keten zijn echter duidelijk. Het Kadaster beheert in de Landelijke Voorzieningen kopieën van gegevens die door de bronhouders zijn aangeleverd. Verdere specifieke ketenafspraken over archivering zijn niet nodig.

[16] Wet Basisregistratie Adressen en Gebouwen, art. 27
[17] Kadasterwet, art. 3, lid n
[18] Organisatiewet Kadaster, art. 2 lid 1 en 2; art. 2a

3.2. Selectie en vernietiging

Zorgdragers moeten een selectielijst opstellen waarin wordt vastgelegd welke bewaartermijnen worden gehanteerd voor de informatie die onder hun zorg staan. Door middel van deze selectielijsten is het voor de burger duidelijk welke overheidsinformatie wordt bewaard voor welke termijn. Bij ketensamenwerking kan de situatie optreden dat de selectielijsten verschillende bewaartermijnen hanteren voor de informatie die zij uitwisselen. Dat kan het risico opleveren dat informatie bij een ketenpartner is vernietigd terwijl die nog nodig is bij een andere ketenpartner.

In deze paragraaf wordt beschreven welke maatregelen zijn genomen ten aanzien van de waardering en selectie van informatie in de landelijke voorzieningen.

3.2.1. De LV WOZ

De huidige vastgestelde bewaartermijnen voor de informatie in de LV WOZ, en voor de brondocumenten, zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Zorgdrager	Selectielijst	Omschrijving	Bewaartermijn
Kadaster	Selectielijst	Kennisgevingen met betrekking tot de verwerkingsstatus van de aangeleverde mutatieopdrachten	10 jaar
		Inkomende berichten van gemeenten naar de LV-WOZ; uitgaande berichten van de LV-WOZ naar gemeenten (controle) en de daarbij behorende certificaatberichten	Permanent
		Het verstrekken van informatie uit de LV-WOZ	5 jaar
Gemeente	Selectielijst gemeenten en intergemeen-telijke organen 2017	Het toepassen van de publieke bevoegdheden als overheidsorgaan om personen, objecten of immateriële zaken een bepaalde status toe te kennen. Specifiek Toegekend Herwaardering WOZ Heffen belastingen. WOZ-beschikking in de bronregistratie van de gemeente.	7 jaar (oud)
	Ontwerp Selectielijst actualisatie 2020	WOZ-beschikking in de bronregistratie van de gemeente	12 jaar (nieuw)

Schema 1: Bewaartermijnen met betrekking tot de Basisregistratie WOZ

Een uitgangspunt in het Stelsel van Basisregistraties is dat de brondocumenten en de gegevens in de registraties bewaard blijven. De brondocumenten van de Basisregistratie WOZ vormen hierop een uitzondering. Deze hebben een bewaartermijn van twaalf jaar. De WOZ-waarde gegevens in de LV WOZ worden wel permanent bewaard. De logistieke gegevens van het berichtenverkeer worden 10 jaar bewaard.

3.2.2. De LV BAG

De huidige vastgestelde bewaartermijnen voor de informatie in de LV BAG, en voor de brondocumenten, zijn weergegeven in de tabel op de volgende pagina. In tegenstelling tot de BR WOZ worden de brondocumenten van de BAG wel bij de gemeente permanent bewaard.[19] De gegevens betreffende adressen en gebouwen worden in de LV BAG eveneens permanent bewaard.

Zorgdrager	Selectielijst	Omschrijving	Bewaartermijn
Kadaster	Selectielijst Kadaster 2015	Het faciliteren van het berichtenverkeer tussen Landelijke Voorziening LV-BAG (LV) en het gemeentelijke administratieve systeem PB-Voorfase (conformiteitstoets).	5 jaar
		Kennisgevingen met betrekking tot de verwerkingsstatus van de aangeleverde mutatieopdrachten.	10 jaar
		Het bijwerken respectievelijk het niet verwerken van de mutatie-opdrachten LV-BAG afkomstig van de gemeente en het berichtenverkeer LV-BAG naar de gemeente.	5 jaar
		Het verstrekken van informatie uit de LV BAG.	5 jaar
		Inkomende berichten van gemeenten naar de LV-BAG; uitgaande berichten van de LV-BAG naar gemeenten (controle) en de daarbij behorende certificaatberichten.	Permanent
Gemeente	Selectielijst gemeenten en intergemeen-telijke organen 2017	Het orgaan kan een gebied een status toekennen, om de bestemming of het gebruik van dit gebied te wijzigen. Door een persoon (een externe of een personeelslid) in een speciale functie te benoemen of door hem te mandateren, wordt hem een speciale bevoegdheden toegekend.	Permanent
		Toestemming met brondocumenten BAG	Permanent
		Vergunning met brondocumenten BAG	Permanent
		Intrekking vergunning met brondocumenten BAG	1 jaar
		Status vermeld in BAG of WKPB	Permanent
		Controle realisatie omgevingsvergunning Met brondocumenten BAG	Permanent

Schema 2: Bewaartermijnen met betrekking tot de Basisregistratie Adressen en Gebouwen

3.2.3. Conclusies

Uit het onderzoek blijkt dat selectie en vernietiging in het algemeen gewaarborgd zijn door de selectielijsten van het Kadaster en van de gemeenten. De informatie in de basisregistraties is gewaardeerd en voorzien van bewaartermijnen. Op basis van de selectielijst kan het Kadaster duidelijk de te vernietigen en te bewaren informatie van elkaar onderscheiden.

[19] Wet basisregistraties adressen en gebouwen, art. 10 en 13; Besluit basisregistraties adressen en gebouwen art. 7 en 8; WKPBOZ artikel 9

3.3. Duurzame toegankelijkheid

Overheidsinformatie dient duurzaam toegankelijk te zijn. Daaronder wordt verstaan dat overheidsinformatie, gedurende de termijn waarin deze bewaard moet worden, in goede, geordende en toegankelijk staat moet blijven. Overheidsinformatie blijft dan bruikbaar, vindbaar en begrijpelijk. Bij ketensamenwerking kan de situatie optreden dat de duurzame toegankelijkheid van informatie in gezamenlijke voorzieningen, zoals basisregistraties, niet is gewaarborgd. Dan ontstaat het risico dat informatie op den duur niet meer in de keten beschikbaar zal zijn.

In deze paragraaf wordt beschreven hoe de duurzame toegankelijkheid in de onderzochte landelijke voorzieningen is gewaarborgd.

3.3.1. De LV WOZ

De LV WOZ maakt gebruik van de standaarden voor elektronisch berichtenverkeer tussen overheidsorganisaties.[20] De WOZ-berichten die in de LV WOZ worden opgenomen, zijn gestructureerd volgens de gemeentelijke standaard: STUF.[21] Deze standaard is uitgebreid gedocumenteerd. De documentatie is echter inmiddels verouderd. Het Kadaster heeft voor de LV WOZ een archiefsysteem ingericht.

Er vinden momenteel geen kwaliteitscontroles plaats op duurzame toegankelijkheid bij de LV WOZ. De Waarderingskamer en het Kadaster bespreken wel regelmatig het risico op verlies van gegevens.

3.3.2. De LV BAG

Net als bij de LV WOZ zijn in de LV BAG de berichten gestandaardiseerd en uitgebreid gedocumenteerd. De BAG-gegevensset bestaat uit 7 entiteiten (objecten). Iedere entiteit bevat ongeveer 10 attributen. De LV BAG maakt eveneens gebruik van de standaarden voor elektronisch berichtenverkeer tussen overheidsorganisaties.[22]

Voor de LV BAG is geen separaat archiefsysteem ingericht voor het berichtenverkeer met de bronhouder. Alle informatie wordt bewaard in de processystemen. Net als bij de LV WOZ vinden er geen specifieke kwaliteitscontroles plaats ten aanzien van de duurzame toegankelijkheid van het gearchiveerde berichtenverkeer, en wordt bij periodieke audits geen aandacht besteed aan archivering.

3.3.3. Conclusies

De duurzame toegankelijkheid van de berichten die de input vormen voor de gegevens in de LV BAG is onvoldoende gewaarborgd. Er wordt geen passend archiefsysteem ingezet. Dit levert risico’s op voor de beschikbaarheid van deze berichten in de keten.

[20] https://www.logius.nl/diensten/digikoppeling
[21] https://www.gemmaonline.nl/index.php/StUF_Berichtenstandaard
[22] https://www.logius.nl/diensten/digikoppeling

4. Literatuurlijst

Wetgeving

- Wet van 15 december 1994, houdende algemene regels inzake de waardering van onroerende zaken (wet WOZ), https://wetten.overheid.nl/BWBR0007119/2016-10-01
- Wet van 24 januari 2008, houdende regels omtrent de basisregistraties adressen en gebouwen (Wet BAG), https://wetten.overheid.nl/BWBR0023466/2018-07-28
- Wet van 14 februari 1994, houdende verzelfstandiging van de Rijksdienst van het Kadaster en de Openbare Registers (Organisatiewet Kadaster), https://wetten.overheid.nl/BWBR0006463/2018-03-31
- Wet van 3 mei 1989, houdende regelen met betrekking tot de openbare registers voor registergoederen, alsmede met betrekking tot het kadaster (Kadasterwet), https://wetten.overheid.nl/BWBR0004541/2018-07-28
- Besluit van 4 februari 1995, tot vaststelling van het Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet waardering onroerende zaken. https://wetten.overheid.nl/BWBR0007230/2019-01-01

Selectielijsten

- Selectielijst voor de neerslag van het handelen van de Dienst voor het kadaster en de openbare registers over de periode vanaf 1945 (actualisatie 2015) https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/selectielijst-voor-de-neerslag-van-het-handelen-van-de-dienst-voor-het
- Selectielijst voor de archiefbescheiden van gemeentelijke en intergemeentelijke organen opgemaakt of ontvangen vanaf 1 januari 2017 https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/selectielijst-voor-de-archiefbescheiden-van-gemeentelijke-en
- Ontwerp Selectielijst Gemeenten en (inter)gemeentelijke organen 2017, actualisatie 2020. Als vastgesteld door de Adviescommissie Archieven juli 2019 (VNG)

Publicaties

- Rollen in het stelsel van Basisregistraties: https://www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/gegevens/naar-een-gegevenslandschap/themas/rollen-stelsel-basisregistraties/

Gevoerde gesprekken

- Oriënterend gesprek met de Waarderingskamer op 1 augustus 2019
- Inspectiebezoeken aan het Kadaster op 9 en 11 september 2019

Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed |
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16478 | 2500 BL Den Haag
info@inspectie-oe.nl | www.inspectie-oe.nl

April 2020